

Lekce 1 Ahoj!

KOMUNIKACE	GRAMATIKA	FONETIKA	LEXIKUM
Téma: Představování, pozdravy.			
<p>Formální a neformální pozdravy. <i>Ahoj! Dobrý den!</i> <i>Nashledanou!</i></p> <p>Základní představení se. Uvedení země původu. <i>Já jsem/jmenuji se.</i> <i>Jsem z...</i></p> <p>Porozumění základním pokynům pro samostatnou práci. <i>Nakresli. Vybarvi.</i> <i>Vystřihni. Napiš.</i></p> <p>Použití částic <i>ano/ne</i>.</p>	<p>Sloveso <i>být</i>, 1. a 3. os. j. č. a 3. os. mn. č. Negace slovesa <i>být</i> v 1. a 3. os. j. č. a 3. os. mn. č.</p> <p>Představení vokativu.</p> <p>Identifikační fráze <i>To je... To jsou...</i> a její negace.</p> <p>Formulace otázky <i>Kdo je to? Kdo to je?</i> <i>Je to...?</i></p> <p>Formulace kladné a záporné odpovědi k daným otázkám.</p> <p>Částice negace: <i>Ne</i>.</p>	<p>Intonační průběh otázky.</p> <p>Délka vokálů: protiklad krátkých a dlouhých vokálů.</p>	<p><i>holčička, kluk, holčičky, kluci, děti, paní učitelka</i></p> <p>Lekce je zaměřena na konverzační struktury při setkání.</p> <p>Základní pokyny: <i>nakresli, vybarvi, vystřihni, napiš.</i></p>

V úvodní lekci se děti seznámí s jednoduchými společenskými obraty: pozdravy (formální i neformální), souhlas, nesouhlas.

Naučí se představit. V učebnici jsou vybrány prototypické postavy frekventovaných národností: Čech, Vietnámec, Ukrajinec, Polák, Němec. Při vlastním cvičení struktur však učitel neklade důraz na tyto postavy, ale zaměří se na konkrétní žáky – cizince ve třídě, cvičení transformuje podle konkrétní situace.

1.1 Básnička

Propojení konverzační struktury s přípravou na abecedu. Foneticky zaměřeno na délku vokálů v češtině, tj. na kontrast dlouhých a krátkých vokálů.

- Poslouchejte nahrávku.

K nácvičku základní fráze lekce učitel využije rytmické principy: Děti stojí v kruhu; básničku vytleskávají beze slov. (Případně od učitele dostanou rytmické nástroje.) Teprve v další fázi připojíme k rytmickému provedení verbální složku: učitel do rytmu předříkává básničku. Děti se připojují. V další fázi provedení básničky individualizujeme: učitel a děti předříká- vají jen první polovinu, poté učitel ukáže na jedno dítě, které básničku dokončí (tj. *C, B, A. To jsem já.*).

- Učitel pro děti nakopíruje kartičky s písmeny. Děti si kartičky vystřihnou a vybarví.
- Děti v chóru říkají básničku, přitom ukazují kartičky s písmeny, při poslední větě ukazují na sebe.
- V další fázi hrají jako hru. Děti sedí v kruhu, všichni říkají básničku, jedno dítě stojí uprostřed a ukazuje jako při rozpočítávání: při poslední větě vybere někoho, ten se postaví a řekne např.: „*Já jsem Táňa.*“ A znovu pokračují všichni.

Básnička slouží k fonetickému nácvičku protikladu dlouhých a krátkých samohlásek. Při vyslovování dlouhých hlásek přiložíme ruce k ústům, jako když voláme a otvíráme zřetelně ústa. Při krátkých samohláskách se dlaně k sobě přiblíží a jsou ve svislém postavení podél úst. Ruce pomáhají umocnit délku hlásek a jejich formování.

PS 2 Najděte písmenka

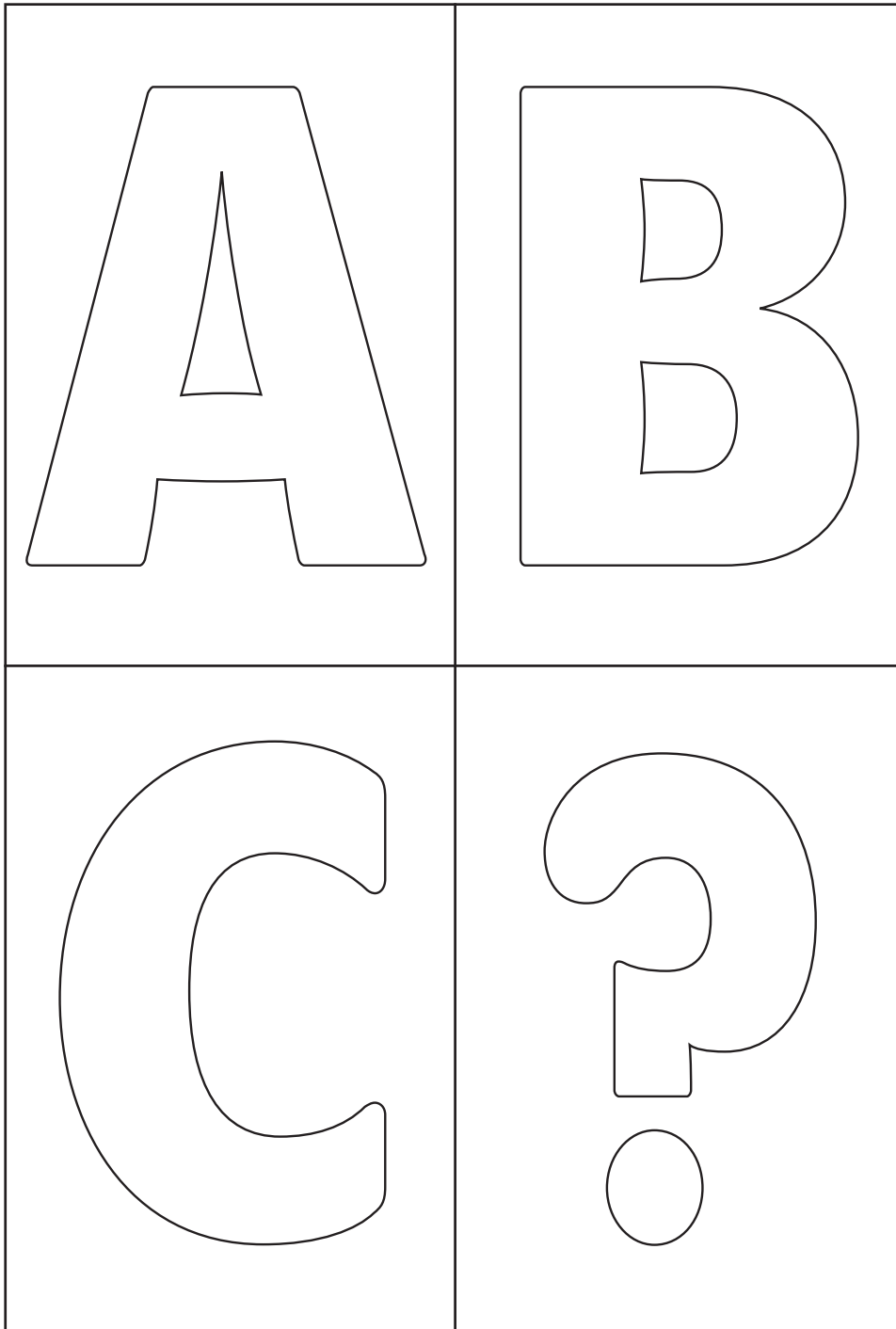
- Pro každé písmenko zvolíme nějakou barvu, nejlépe takovou, jakou jsme použili pro ukazovací karty.
- Děti hledají mezi písmenky A, B, C – každé z písmen zakroužkují příslušnou barvou.

1.2 Ahoj, já jsem...!

- Dívejte se na obrázek, poslouvejte nahrávku.
- Učitel vybírá děti, děti opakují frázi a dosadí do ní své jméno.
- Hra s míčkem. Děti sedí v kruhu. Učitel hodí/kutálí míček jednomu dítěti. Dítě vstane a představí se. Např. „*Ahoj, já jsem Hoda!*“ Ostatní děti odpoví: „*Ahoj!*“
- Použijte ozvučná dřevíčka. Děti chodí po třídě, učitel vyfukává rytmus, jakmile přestane vyfukávat, každé dítě rychle najde někoho druhého a představí se: „*Ahoj, já jsem x.*“ – „*Ahoj, já jsem y.*“

Varianta: Děti se představují formálním způsobem (tj. *dobrý den* + jméno a příjmení). „*Dobrý den, já jsem Anička Malá.*“ Při této formální variantě si mohou podat ruku a potřást si jí.

Karty s písmeny A, B, C – určeno ke kopírování.

1.3 Kdo to je?

- Děti poslouchají nahrávku. Po každé otázce a odpovědi zopakují konverzační výměnu.
- Učitel se ptá a ukazuje na obrázky, děti odpovídají (a. chorálně, b. individuálně).
- Děti se jednotlivě ptají, vybírají si, kdo jim odpoví.

Individuální fáze: Děti stojí v kruhu, učitel se ptá „*Kdo to je?*“ a ukazuje na jednotlivé děti, ostatní odpovídají.

1 Hádanka *Kdo to je?*

- Učitel ukazuje na fragmenty dětí a ptá se: „*Kdo to je?*“ Děti odpovídají: „*To je ...*“.

Varianta: Učitel vyfotí děti. Vytvoří výseky z jejich fotografií (jako v hádance), výseky promítá na interaktivní tabuli. Děti hádají, *kdo to je*.

2 Anička a Honzík jsou z České republiky.

- Učitel připraví mapu světa. Ukáže dětem Českou republiku.
- Podle obrázků v učebnici pro děti zopakuje: „*To je Anička, to je Honzík. Anička a Honzík jsou z České republiky.*“ – opět ukáže dětem ČR na mapě.

1.4 Ahoj, já jsem ...

- Děti poslouchají nahrávku, učitel ukazuje v učebnici na děti, které se představují.

Varianta – protagonistické postavičky dětí v první lekci je možné barevně zkopírovat a vytvořit z nich loutky na špejli, které bude učitel používat v průběhu práce s celou učebnicí.

- Učitel se ptá: „*Kdo je to?*“ Děti odpovídají podle toho, kterou postavu jim ukáže.

Pozor! V básničce i v předešlém cvičení děti memorovaly slovosled otázky: „*Kdo to je?*“ U této otázky je však třeba, aby se naučily obě slovosledné varianty: „*Kdo to je? Kdo je to?*“ Proto v tomto cvičení zapojíme druhou variantu. Varianta učitel nevysvětluje, ale upozorní děti na správnost obou otázek tím, že je obě opakuje po sobě: „*Kdo je to? Kdo to je?*“ Děti chorálně opakují. Obě otázky můžeme opakovat ve zvoleném rytmu nebo např. první otázku šeptáme, druhou voláme nebo při první otázce děti stojí, při druhé si dřepnou apod.

- Učitel ukazuje na jednotlivé děti ve třídě a ptá se „*Kdo je to?*“ Ostatní děti odpovídají „*To je ...*“
- Děti sedí v kroužku a samy se představují. Učitel jim hází míček, kdo míček chytí, představí se „*Ahoj, já jsem ...*“

PS 1 Portfolio

Děti dokreslí a vybarví postavičku, do bubliny napíší své jméno.

3 To je ... Je z ...

- Učitel dětem na mapě světa ukáže, odkud jsou jednotlivé děti z učebnice: „*Moa je z Vietnamu.*“ Ukáže Vietnam.
- Učitel ukáže na mapě země, odkud jsou děti ve třídě. Učitel doplní 2. pády zemí přítomných dětí (neuvádí 1. pád, pouze 2. pád). Děti memorují 2. pád jména své země: „*Ahoj, já jsem ..., jsem z ...*“
- Děti stojí u mapy, hází si míček. Dítě, které má míček, se představí: „*Ahoj, já jsem Moa, jsem z Vietnamu.*“
- Děti stojí u mapy, hází si míček. Dítě, které má míček, nic neříká, ale ostatní ho představí: „*To je Moa, je z Vietnamu.*“
- Pokud je ve třídě více dětí jedné národnosti, zapojíme do představování plurálové formy slovesa *být*: „*To je Anička a Honzík, jsou z České republiky.*“

PS 1 Portfolio

Děti dokreslí do portfolia vlajku země, ze které pocházejí. Učitel si připraví vlajky jednotlivých zemí, aby mohly děti vlajku překreslit.

PS 3

- Děti vybarví postavičky. Pokusí se spojit postavičku s jejím jménem.
- Učitel dětem pomáhá: napíše na tabuli *V, Vladimír* – děti určují jméno podle počátečního písmene.

Varianta: Děti pouze říkají, jak se která postavička jmenuje.

4 Kdo je to? To není ... + PS 7

Cílem cvičení je rozlišení j. č. a mn. č., které umožní porozumění dělení do skupin během vyučování.

Oslovování chlapců a dívek na ZŠ se liší podle individuálního úzu učitele, např. *kluci, chlapci, chlapečci, holky, holčičky, děvčátka atd.* Učitel v této fázi použije pro nácvik j. č. a mn. č. oslovení podle své preference; není zde potřeba držet se pojmenování uvedených v učebnici.

Učitel nacvičuje pomocí drilu popsaneho v úvodu metodiky.

Fáze nácviiku:

- **Prezentace významu a výslovnosti:** Učitel na kartách ukazuje jednotlivá slovíčka a vyslovuje je, děti sborově opakuji. Pořadí slovíček: a) *kluk, holčička, kluci, holčičky, děti*, b) kontrastivní *kluk – kluci, holčička – holčičky, kluk, holka – děti*.
- **Zapojení do větného kontextu:** Učitel zapojí slovíčka do vět. *To je kluk. To je holčička.* Děti sborově a následně jednotlivě opakuji.
- **Zapojení negace I:** Učitel ukáže kartu a řekne nepravdivou větu. Např. ukáže kartu holčičky a řekne *To je kluk.* Děti větu opraví *To není kluk.*
- **Zapojení do komunikačního kontextu:** Učitel klade otázku, zároveň ukazuje kartu s obrázkem; děti sborově a následně jednotlivě opakuji.

<i>Kdo to je?</i>	<i>To je kluk.</i>
<i>Kdo to je?</i>	<i>To je holčička.</i>
<i>Kdo to je?</i>	<i>To jsou kluci.</i>
<i>Kdo to je?</i>	<i>To jsou holčičky.</i>
<i>Kdo to je?</i>	<i>To jsou děti.</i>

- **Zapojení negace II:** Učitel ukáže dětem obrázek holčičky a zeptá se: „*Kdo to je? Kluk?*“ Výrazně sám odpovídá: „*NE! To je holčička!*“

PS 7

V pracovním sešitě děti vybarví a vystříhnou obrázkové karty. Použijeme je pro nácviik výše uvedených frází.

5 Vystřihovánka kluci/holčičky/děti + PS 5

Podle návodu děti nakreslí schéma chlapeckých a holčičích postavíček, vybarví je a vystříhnou. Děti jim mohou podle sebe dokreslit obličej apod. a dopsat do jedné z nich své jméno, případně jména některých svých spolužáků.

Děti si volí, zda budou vystřihovat panáčky nebo panenky. Učitel na vystřihovánce znovu demonstuje lexikální rozdíl *kluci – holčičky* a jim nadřazené slovo *děti*.

1.5 Jak se jmenuješ?

- Děti poslouchají nahrávku, poté nacvičují reakci na otázku.
- Děti stojí v kruhu, učitel má klubíčko vlny, zeptá se prvního dítěte: „*Jak se jmenuješ?*“ a podá mu začátek vlny. Když dítě odpoví, odvine učitel vlnu k dalšímu dítěti a opět se zeptá: „*Jak se jmenuješ?*“ Poté, co vytvoří síť mezi všemi dětmi, začne klubko namotávat zpět. Tentokrát otázku „*Jak se jmenuješ?*“ pokládá dítě, které drží poslední spoj vlny, dalšímu dítěti, ke kterému se bude klubko navíjet.

6 Odznak se jménem + PS 4

Tato aktivita vychází z anglické tradice. Každá škola má svůj druh odznaku, kterým identifikuje žáky. Podobný odznak vyrobíme s dětmi.

- Učitel nejprve ukazuje na obrázky jednotlivých pracovních postupů v učebnici a instrukci zřetelně vyslovuje.
- Učitel si připraví 4 pomůcky: pastelku, štětec, nůžky, tužku/pero. Stejně věci si na lavici připraví i děti. Učitel vybírá jeden předmět a ukazuje ho dětem společně s vyslovením instrukce. Děti po něm opakuji výběr pomůcky i verbální instrukci.
- Učitel pouze říká instrukce a děti ukazují předměty symbolizující instrukci.
- Varianta: Učitel ukazuje předměty a děti říkají instrukci. Tato fáze však není nutná, protože děti se s instrukcí potřebují setkat jen pasivním způsobem, k vlastní produkci ji nepotřebují.
- Děti vybarví a vystřihnou kartičky s instrukcemi v pracovním sešitě. Schováme je jako pomůcku pro opakování a pro zadávání úkolů v průběhu vyučování, tj. učitel slovně zadá instrukci a dětem při tom ukáže kartičku se symbolem úkolu, který mají dělat.

Výroba odznaku.

- Odznaky vyrobte z kartonového papíru, případně je nechte zalaminovat; je možné je použít pro různé hry v průběhu celého roku. Na odznaky z druhé strany připevníme spinací špendlík nebo kolíček nebo šňůrku kolem krku.
- Na odznak nemusí děti napsat pouze své jméno, ale mohou ho různě vyzdobit.

Seznamovací hra s odznakem.

- Všechny děti položí své odznaky na jednu hromádku. Učitel vybere z hromádky jeden odznak, přečte jméno na něm napsané a dá odznak některému z dětí a říká přitom např.: „*To je Vladimír.*“ Dítě si od něj odznak vezme a vybírá další. Pokud dá odznak nesprávnému dítěti, ostatní ho opraví, např.: „*Ne, to je Táňa.*“

1.6 Negační částice *ne*

- Učitel nejprve představí částice *ano/ne*. Použije figurky *kluci, holčičky*. Ukáže dětem figurky holčiček a řekne: „*To jsou holčičky.*“ Chvilí počká a potom výrazně řekne: „*Ano!*“ a přikyvuje hlavou. Následně ukáže figurky chlapečků a celý postup zopakuje.
- V další fázi ukáže figurky holčiček a řekne: „*To jsou kluci.*“ Chvilí počká a potom výrazně řekne: „*Ne!*“ a vrtí hlavou.
- Učitel cvičí s dětmi *ano, ne*. Všichni přikyvují a říkají: „*Ano*“, vrtí hlavou a říkají: „*Ne*“. Střídají v různých rychlostech jako hru.

- V další fázi učitel ukazuje kartičky jednotlivých postaviček a říká jen slova, která mohou být pravdivá/nepravdivá. Např. ukazuje paní učitelku, říká: „*Paní učitelka*“. Děti reagují: „*Ano*“. Ukazuje paní učitelku, říká: „*Kluk*“. Děti reagují: „*Ne*“.
- Děti poslouchají nahrávku. Poté sami frázi nacvičují. Učitel pokládá otázky: „*Je to Anička?*“ a děti odpovídají pomocí negační částice: „*Ne*.“
- V další fázi reagují celou větou. „*Je to Anička? – Ne, to je Moa.*“
- V další fázi uvádíme otázku potřebnou i pro následující hru. Učitel ukazuje obrázek a ptá se: „*Kdo to je?*“ a hned sám odpovídá: „*To je Moa.*“ Strukturu cvičí pomocí kartiček s postavičkami.

7 Hra *Kdo to je?*

- Prohlédneme si s dětmi obrázek v učebnici jako instrukci k tomu, jak hru hrát.
- Jedno dítě sedí se zavázanýma očima. Ostatní stojí okolo a jsou úplně potichu. Jedno dítě vždy přistoupí a řekne: „*Ahoj!*“ Dítě se zavázanýma očima hádá, kdo to je, např. „*To je Anička!*“ Když se splete, ostatní ho opraví: „*Ne, to je Moa.*“ Když uhodne jméno, rozváže si šátek a vymění se.
- Později hru hrajeme i pro formální variantu pozdravu, tj. „*Dobrý den!*“

1.7 Vokativ *Ahoj Aničko!*

- Děti nejprve poslouchají dialogy.
- Učitel použije loutky/kartičky s obrázky protagonistů a všechny je pozdraví. „*Ahoj Aničko! Ahoj Honzíku! Ahoj Vladimíre! Ahoj Anežko! Ahoj Markusi! Ahoj Moa!*“

Pozor! Při výběru jmen jsme záměrně zvolili vietnamské jméno, které pravděpodobně nebudeme při oslovování měnit do podoby 5. pádu, protože morfologicky nevyhovuje českému systému. Děti se zde seznámí s dvojitým územ oslovování – s formou jmen v 5. pádu, ale také s možností, že jméno se ani při oslovování nezmění.

- Děti zdraví loutky. Nejprve chorálně s učitelem, poté individuálně.
- V další fázi je nutné tuto konverzaci propojit s vokativem (5. pád), aby se děti seznámily s nezvyklou formou jména, se kterou se budou ve školním prostředí setkávat.
- Hra probíhá stejným způsobem. Když se však dítě představí, učitel mu odpoví vokativní formou. Např. Dítě: „*Ahoj, já jsem Hoda!*“ – Učitel: „*Ahoj, Hodo!*“
- Neseznamujeme děti se systémem 5. pádu, ale s dvojitou realizací vlastního jména 1. nominální – když se představují, 2. vokativní – když mě někdo volá.

🌐 1.8 Hra – pozdravy

- Děti nejprve poslouchají dialogy.
- Formální verze *Dobrý den!* – *Nashledanou!*: Pošlete jedno dítě za dveře. Dítě zaklepe, vstoupí, pozdraví a představí se. Paní učitelka mu odpoví – použije vokativ. Dítě se rozloučí a odejde.
- Neformální verze *Ahoj!* – *Ahoj!*: Pošlete jedno dítě za dveře. Dítě zaklepe, vstoupí, pozdraví a představí se. Ostatní mu odpovědí – použijí vokativ jména.

Varianta: Když je dítě za dveřmi, ke dveřím si stoupne jedno další dítě nebo učitel. Když dítě vstoupí, použije formální nebo neformální pozdrav, podle toho, kdo je za dveřmi. Učitel dítěti odpovídá někdy formálně, někdy neformálně.

- Seznámíme děti s 5. pády českých jmen jejich spolužáků. Nejlépe v hodině, kdy jsou přítomni i čeští spolužáci – hrajeme hru s nimi.

PS 7 Najděte slova

Toto cvičení slouží jen jako doplňkové pro děti, které již zvládly určité prvky čtení a psaní. Pokud děti nejsou schopny slova vyhledávat, cvičení odložíme jako možnost opakování na pozdější dobu, kdy se k němu vrátíme.

